

Scheveningen, 1 July 1935.

DE 86e ALGEMEENE VERGADERING DER MAATSCHAPPIJ
TE ROTTERDAM.

Maandag 1 July.

Ochtendvergadering 9.20 uur.

In de groote sober vercierde, modern vlak gehouden zaal van de Harmonie societeit. Een honderdtal aanwezigen. Achter de groene tafel op het podium een statigerij machthebbers onzer Maatschappij en eenige overheidspersonen, waaronder de heer NIETAERT PEERBOLTE, de burgemeester van Rotterdam, dr. JITTA, voorzitter van den gezondheidsraad, dr. EYKEL, de hoofdinspecteur van de volksgezondheid en collega KROON, de vertegenwoordiger van den Bond van Nederlandsch Indische geneesheeren.

De voorzitter HAMMES houdt de gebruikelijke rede, ditmaal van een spreekgestoelte, een nieuwigheid van deze vergadering. Zij handelt over de medische ethiek. Men late vooral niet na deze in het *Tijdschrift* te lezen. Maar wie niet zooals de aanwezigen op de vergadering, haar HAMMES zelf heeft hooren uitspreken, heeft veel gemist. Hoe plechtig rolden de zinsneden van den eed van HIPPOCRATES door de zaal. Groot is de macht van het gesproken woord! Tallooze malen heeft natuurlijk een ieder dien eed gelezen en overdacht, maar allen zal het gegaan zijn als mij: pas toen HAMMES die met zooveel nadruk uitsprak drong het besef dieptot mij door; hoe mooi en hoe wijs zijn toch de gedachten, hoe waardig is de formuleering van dien eed. Hebben de volgende 23 eeuwen tot heden iets van belang toegevoegd aan dat kleinood van Helleenschen geest?

Na zijn rede verwelkomt de voorzitter de gasten ter vergadering; ziet hier enkel antwoorden. De heer PEERBOLTE hoopt, dat de poging van het hoofdbestuur een centrale commissie voor het ziekenfondswezen te scheppen, zal slagen; hij verwacht de beste gevolgen daarvan. Hij deelt verder mede, dat de Koningin collega HARTOG benoemd heeft tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. De vergadering geeft warme blijken van instemming, het *Tijdschrift* wenscht den zoo terecht onderscheiden collega van harte geluk.

Dr. JITTA en dr. EYKEL leggen den nadruk op de noodzakelijkheid van goede samenwerking tusschen de Maatschappij en de officieele lichamen, die in ons land de volksgezondheid behartigen. De eerste

noemt als voorbeeld de wenschelijkheid van een voortgezette immunisering van ons volk tegen pokken, zooals die door beperkte inenting in het eerste levensjaar kan geschieden. De tweede noemt een onderwerp, dat ook van belang kan worden: de verzekering inzake ziekenhuisverpleging.

10.30 uur.

Nadat de voorzitter de collega's, die in het afgelopen jaar door den dood ontvallen zijn, in het algemeen heeft herdacht, de commissie voor de Handelingen in den persoon van collega DE WILDE heeft aangevuld, en het stembureau heeft aangewezen, wordt appèl gehouden: 47 afgevaardigden blijken aanwezig. Daarna wordt bij enkele candidaatstelling collega FEHMERS benoemd tot lid van het hoofdbestuur in de vacature HONIG.

Bij de gewone bespreking over de commissieverslagen gaat het meeste onder den hamer door. BARDET (Oude IJssel) laakt de houding der C.C. inzake de reeds lang hangende honoreeringsquaestie te Doetinchem. SCHALY antwoordt. Het rapport der C.C. geeft aanleiding tot lange gedachtenwisseling over allerlei onderwerpen. LEYDESDORFF verwondert zich erover, dat de H.C. na in de groepsvergadering November 1934 de wenschelijkheid van uitbreiding der commissie te hebben bepleit in haar rapport, enkele maanden later verzekert haar taak ten volle te beheerschen. Voorts laakt hij het feit, dat er groote vertraging is ontstaan in de inning van het verschuldigde aan de H.C. en aan de weerstandskas, en dat ook de contrôle op de ziekenfondsinkomsten ten achter is. Hij noemt in dit opzicht het woord slordigheid. KONING en EGGINK geven nauwkeurige, feitelijke inlichtingen en cijfers hierover. TIJDENS (Groningen) houdt een lange rede waaruit ik *à pointe de fourchette* één tusschenzin wil aanhalen. In verband met de belasting op de doode hand meent TIJDENS, dat het nuttig zou zijn een algemeene balans op te maken van alle bezittingen der Maatschappij, waaronder ook misschien bijvoorbeeld zou moeten worden opgenomen de boekerij „indien die althans eenige waarde mocht hebben?” Het is toch wel merkwaardig, hoe weinig besef er zelfs bij overigens zeer actieve leden der Maatschappij, bestaat aangaande de groote, niet alleen cultureele, maar ook in geld uitdrukbare waarde der Maatschappij-bibliotheek.

BOERMA en JONKERS (Tiel) teekenen verzet aan tegen de aantijging van slordigheid, welke tegen vroegere penningmeesters der H.C. mondeling en schriftelijk zijn geuit. JONKERS acht de schuld te liggen in het reeds het C.O. aanklevende *vitium originis*:

dat zoo talrijke geneeskundigen de tot hen gerichte circulaires in zake inkomsten uit de ziekenfondspraktijk onbeantwoord laten.

Een andere vraag, welke tot veel gedachtewisseling aanleiding geeft, is deze: in welke mate moet de weerstandskas in geval van conflicten op ziekenfondsgebied, collegae die daarbij schade geleden hebben, schadeloos stellen? Volgens den geest van het besluit der algemeene vergadering te Breda in 1913 zou elke schade moeten vergoed worden. De H.C. meent, dat dit onmogelijk is en de weerstandskas dan spoedig zou zijn uitgeput. Zij meent, dat slechts steun verleend moet worden in die gevallen, waarin de financiële positie van den medicus, die schade heeft geleden, in ernstige mate wordt bedreigd. Daartegenover staat een motie Assen, die eischt, dat de uitkeeringen volgens een vasten maatstaf, een vast percentage zal geschieden. v. D. PERK (Utrecht) steunt dit voorstel mede om deze aangelegenheid niet geheel aan de willekeur van de H.C. over te laten. JONKERS (Tiel) meent, dat dan alleen uit de weerstandskas moet worden geput, wanneer in een ziekenfondsstrijd, algemeene belangrijke beginselen der Maatschappij, zooals bijvoorbeeld de vrije artsenkeus, in het gedrang komen. Maar in die gevallen moet de geleden schade in haar geheel vergoed worden. OLDENBURGH ('s-Gravenhage) waarschuwt tegen percentsgewijze terugstorting van alle geleden schade in ziekenfondsconflicten. Daarvoor is niet voldoende geld beschikbaar. Men moet zich bepalen tot die gevallen, waar het bestaan der betrokken collegae bedreigd wordt. SAUER (Oldambt) onderstreept dit. TIJDENS (Groningen) raadt af thans een beslissing te nemen, maar doel en bestemming der weerstandskas in haar geheel, na goede voorbereiding te herzien. SCHUURMANS STEKHOVEN valt deze opmerking bij: men moet doel en bestemming der weerstandskas, die men in 1913 nog slechts onvolledig overzien kon en zooals die thans zijn vastgelegd in art. 154 H.R. nader omschrijven. Bij zitten en opstaan wordt de motie Assen verworpen, het voorstel der H.C. aangenomen, en daarmee vinden de lange debatten over het rapport der H.C. een einde.

De verslagen der S.C. der Specialisten-registratiecommissie en dat van het Bureau voor waarneming worden goedgekeurd.

Het rapport van de Commissie voor de geldmiddelen geeft RIBBIUS (Ondersteuningsfonds) aanleiding er over te klagen, dat hij op een verzoek om advies aangaande de beste wijze van belegging der gelden niet met bekwamen spoed antwoord heeft gekregen. SCHUCKINK KOOL (Geldmiddelencommissie) legt uit hoe dat gebeurd is.

Verder glijden de rapporten der Sociaal-hygiënische Commissie, dat voor de Indische aangelegenheden, dat voor de Examens Heilgymnastiek, en van de *Tijdschrift*-commissie zonder opmerking voorbij.

Het rapport inzake Journalistiek en reclame op geneeskundig gebied geeft SAUER (Oldambt) aanleiding ronduit te zeggen, dat dit geheele rapport wel een bloemlezing van goede en slechte artikelen en advertenties bevat, maar overigens geen noemenswaardige leiding geeft. BURGER (Amsterdam) vindt, dat de publicatie van het rapport noodeloos geld uitgeven is geweest; de commissie heeft al haar werkmateriaal gepubliceerd: haar eigenlijke rapport staat samengevat in haar conclusie van tweemaal een bladzijde: op pag. 30 en pag. 76. Hij acht het voorstel tot oprichting van een ministerieele contrôlecommissie op medische advertenties volstrekt onuitvoerbaar.

HUDDLESTON SLATER en SCHUURMANS STEKHOVEN oefenen eveneens critiek uit op de conclusies zoowel aangaande de medische journalistiek als betreffende de medische reclame.

De drie rapporten, inzake Oorlogsprohylaxe, de Rijksverzekeringsbank en de Honoreering en rechtspositie van gemeentegeneesheeren worden goedgekeurd.

Om stipt één uur is daarmee het ochtendprogramma afgewerkt.

* * *

Middagvergadering 14.12 uur.

Allereerst krijgen we de uitslag der stemmingen te hooren. Ziehier de namen der verkozenen:

Raad van Beroep: HUSTINX.

Bureau van waarneming: DE WILDE.

C. C. voor de Beroepsbelangen: HARTOG en SCHALY.

Ondersteuningsfonds: TEN VELDHUYS.

Geldcommissie: BOUMAN.

Sociaal-hygiënische Commissie: VAN DER HOEVE, VOS, BAART DE LA FAILLE.

Daarna gaan we over in geheime vergadering voor een drietal punten, waarvan ik er twee aanduid. Allereerst wordt de directeur generaal van den Arbeid, de heer LIETAERT PEERBOLTE tot eereid der Maatschappij verkozen. Een naar mij voorkomt welverdiende erkenning voor de juiste waardeering, welke deze ambtenaar steeds voor het werken en streven der Maatschappij getoond heeft. Q. F. F. F. que sit!

Voorts wordt besloten tot de instelling van een bijzonder professoraat in de sociale geneeskunde voor het geval, dat de bestaande gewone leerstoel te Utrecht wordt opgeheven. Dit besluit schijnt mij bijzonder gelukkig en wel geschikt als bewijs, dat onze Maatschappij ook op ideëel gebied tot daden en offers bereid is.

15.20 uur.

Na meer dan een uur hervatten wij weer de afwikkeling van het programmakluwen.

Allereerst: de bespreking van de voorgestelde grondregels voor de uitvoering der besluiten inzake de kinderartsen. Hier zijn te onderscheiden de kinderartsen, die vóór 5 Juli 1933 gevestigd waren, kortweg: de oude en die, welke na 4 Juli 1933 gevestigd zijn, kortweg: de nieuwe.

Bij de behandeling van de codificatie van de rechten der oude kinderartsen rijst dadelijk de moeilijkheid, dat in het voorstel gewaagd wordt van ziekten, die liggen op het terrein van de kindergeneeskunde.

VAN DE KASTEELE meent, dat deze afperking onmogelijk is, en dat de kinderarts een huisarts voor kinderen is. POSTHUMA, BURGER, VERHOEFF (Delft), LEYDESDORFF (Meppel), VAN CAPPELLEN (S.C.), KONING (H.C.) spreken over de reeds zoo vaak besproken vragen welke de positie der kinderartsen in het algemeen betreffen. Ten slotte worden de door het hoofdbestuur voorgestelde regels met enkele wijzigingen, onder andere die voorgesteld door de Vereniging voor Kindergeneeskunde, aanvaard.

Daarna worden de grondregelen voor de nieuwe kinderartsen behandeld. VAN DE KASTEELE betoogt met nadruk, dat de kinderartsen noodgedwongen, zich bij de inlijving der kinderartsen onder de specialisten en dus bij deze regelen hebben moeten neerleggen. Hij meent, dat daarbij met den factor: het leekepubliek, de ouders der kinderen, geen rekening is gehouden en dat daardoor de verhouding tusschen de kinderartsen en de huisartsen in de toekomst moeilijk zal blijven.

Hierop volgt een verward debat, met enkele onaangename opmerkingen. Een ervan — dat de belangstelling der kinderartsen in zieke kinderen ophoudt bij de welstandsgrens wekt een verontwaardigd protest van prof. CORNELIA DE LANGE, die eraan herinnert, dat weinig huisartsen zoo vele behandelingen pro deo verrichten als juist de kinderartsen. Tenslotte neemt men de vijf grondregels, welke voortvloeien uit het nu „specialist” zijn

der nieuwe kinderartsen, aan. Hiermede is voorloopig deze pijnlijke aangelegenheid formeel althans geregeld.

Vervolgens worden nog enkele voorstellen behandeld.

Het algemeen bindend besluit betreffende ziekteverzekeringsmaatschappijen voor den middenstand wordt nog voor een jaar verlengd.

De voorgestelde overeenkomst der Maatschappij met de C(entrale) A(dministratie) voor V(erzekeringsinstellingen) van Ned(erland) leidt na een lange inleiding van den voorzitter, tot lange voorbeschouwingen, zoodat de vergadering tot een eind komt vóór men nog aan de eigenlijke bespreking artikelsgewijze toe is.

Om over half vijf begeeft de vergadering zich naar de ontvangsten stadhuize door den burgemeester.

Dinsdag 2 July.

14 uur precies.

Er wordt verder gecavined. RIBBIUS (Arnhem) roept een cave over Cavined. Arnhem heeft ervaring van een ziekenfonds dat wèl (Oude IJssel) en van één dat niet door Cavined wordt geadministreerd. In dit laatste gaat alles vlotter. Het zou voor enkele fondsen misschien voordeelen kunnen hebben door Cavined geadministreerd te worden, maar tot een zoo algemeen verband te geraken als het hoofdbestuur wenscht, acht RIBBIUS ongewenscht. BARDET (Oude IJssel) deelt mede, dat men juist bijzonder tevreden is over Cavined.

VAN DER PERK (Utrecht) is niet ongeneigd voor het voorstel te stemmen, er is echter een gevaar: wat zaler gebeuren in de toekomst, als de tegenwoordige medische commissarissen er eens niet meer zijn zullen? Hij stelt voor, de band met Cavined te sluiten, maar juridisch voorzigtiger te formuleeren. Hij vraagt toezegging van het hoofdbestuur in deze richting. SAUER en LEYDESDORFF prijzen eveneens Cavined. PIERROT (de Vecht) deelt mede, dat het feit, dat twee leden der Maatschappij bezoldigde commissarissen van Cavined zijn, aanleiding geweest is om zich niet tot Cavined te wenden. Het ziekenfonds wordt thans door Haarlem geadministreerd en dat gaat uitstekend. TYDENS (Groningen) meent, dat een overeenkomst met Cavined indruischt tegen art. 237 H.R.

De voorzitter antwoordt de verschillende sprekers uitvoerig. Hij legt voorts den nadruk er op, dat indien de algemeene vergadering de voorstellen niet aanneemt, alles hetzelfde blijft, elk afdeelsziefonds voort kan gaan met Cavined een contract te sluiten,

maar dat het hoofdbestuur geen invloed op noch inzicht in Cavined verkrijgt.

Bij de artikelsgewijze behandeling van het voorstel worden tal van kleinigheden geschrapt, gewijzigd, toegevoegd. Maar ten slotte wordt het, met 126 stemmen voor, bij hoofdelijke stemming goedgekeurd. Er komt dus iets, dat zal zijn een gentleman's agreement, een overeenkomst of een contract met Cavined.

15.12 uur.

Eindelijk is Cavined van de baan. De gedachtenwisseling er over gisteren en vandaag heeft slechts anderhalf uur geduurd.

Aan de orde is thans een uit de lucht gevallen motie van de S.C.. De voorzitter daarvan, VAN CAPPELLEN licht dit toe: het gaat over overeenkomsten gesloten door specialisten met besturen van ziekenhuisbesturen zonder dat de directies daarvan, noch de S.C. er in gemoeid werden. Dit is ongewenscht. Intusschen wil de vergadering plotseling op een motie van orde van Amsterdam er op dit oogenblik niet van hooren. Men gaat dus verder.

15.25 uur.

Aan de orde is nu, of liever met overspringing van een vijftal programapunten komt thans aan de orde, het hoofdbestuursvoorstel voor de instelling eener centrale commissie voor het ziekenfondswezen. De helft der leden dezer commissie zal bestaan uit vertegenwoordigers der Maatschappij: de andere helft uit vertegenwoordigers van het Ned. verbond van vakverenigingen, het Christelijk Nationaal vakverbond en het R.C. werkliedenverbond. De Federatie doet niet mee. Maar.... dit wordt in geheime vergadering behandeld. Dus.... de pennen neer! Alleen zij neergegrifd, dat de voorzitter HAMMES en het hoofdbestuurslid KERSBERGEN het voorstel op een eerbied afdwingende wijze toegelicht en verklaard hebben. Het is duidelijk, dat het te nemen besluit van zeer groot belang is. De oppositie, die door enkelen als JONKERS en SCHUURMANS STEKHOVEN op bepaalde punten is gevoerd, is zeer begrijpelijk. Maar na de meesterlijk te noemen redevoering van EGGINK (H.C.), die de geneeie aangelegenheid geschiedkundig, theoretisch en practisch; analytisch, in alle onderdeelen en toch samenbindend synthetisch besproken heeft, en na KERSBERGEN's slotwoord, is het toch duidelijk een daad van wijs beleid der vergadering geweest, dat zij met op één afdeeling (Schiedam) na met algemeene stemmen (174 tegen 2) het voorstel heeft aangenomen.

17.25 uur.

Na precies twee uren aan het hierboven vermelde belangrijke punt gewijd te hebben, trachten wij vlot nog enkele punten van het programma af te werken.

Allereerst wordt zonder discussie tot uitbreiding der H.C. van drie tot vijf leden besloten.

Maar de voorgestelde overeenkomst met Centraal Beheer doet de hand van tal van spreeklustigen omhoog vliegen. Velen vinden, dat het voorstel te laat ter kennis van de afdelingen is gebracht. Anderen vinden, dat er zoovele moeilijk in een vermoeide vergadering te verbeteren tekortkomingen aan kleven, dat afvoeren van de agenda het beste is. Weer anderen gaan onverdroten op allerlei bijzonderheden in, waarbij vooral het tarief het moet ontgelden. Nog weer anderen waarschuwen, dat aanneming van het tarief, praejudiceeren zal op de overeenkomst met de R.V.B. Ten slotte wordt de voorgestelde overeenkomst met groote meerderheid als onaannemelijk verworpen.

Het voorstel, de onverenigbaarheid van het lidmaatschap van het hoofdbestuur met dat van het Centrale Tuchtcollege uit art. 56 H.R. te schrappen, wordt aangenomen niettegenstaande collega VAN DER BRUGH gewaarschuwd heeft tegen het opheffen der scheiding van besturende en rechtsprekende functies.

De voorgestelde overeenkomst voor samenwerking met de Maatschappij voor Tandheelkunde wordt niettegenstaande een duidelijke en welsprekende uiteenzetting door EGGINK uitgesteld.

18.45 uur.

Tegen kwart voor zeven uren kondigde de Voorzitter aan, dat hij Woensdagochtend niet meer wil vergaderen, en dus van de bespreking van enkele programmapunten o.a. van het rapport over de middenstandsziekteverzekering afzag. Thans zal hij alleen de onontbeerlijke aangelegenheden alsnog ter tafel brengen. Tot mijn spijt heb ik de behandeling daarvan niet kunnen bijwonen.

* * *

Terugblik.

Ook in deze vergadering is weer op de allerduidelijkste wijze gebleken, dat er een wanverhouding bestaat, tusschen de omvangrijkheid der in aantal en belangrijkheid steeds meer gegroeide aangelegenheden, welke een uitvoerige behandeling na volledige voorbereiding vereischen, en den tijd welke daarvoor het hoofdbestuur en de algemeene vergadering beschikbaar kunnen stellen.

Hier heeft misschien de leiding eenige schuld. Den Voorzitter

vond ik ditmaal iets minder krachtig en veerkrachtig dan vroeger. Maar dat is slechts van geringe beteekenis vergeleken met de overige factoren, die een doeltreffende werkwijze der Algemeene vergadering belemmeren. Wanneer drie sprekers achter elkander met bijna dezelfde woorden dezelfde argumenten, of erger nog, dezelfde vragen herhalen, is dat niet alleen het bewijs van een gebrek aan tucht en zelftucht: de oorzaak zit dieper. Men komt ter vergadering, zowel de afgevaardigden als, zij het in mindere mate, het hoofdbestuur, met onvoldoende kennis van wat aan de te behandelen punten al zoo vast zit. Dat rekt noodeloos de debatten, stuurt het program in de war, en maakt dat over punten waarover achteraf blijkt, dat een ieder het eens was, noodeloos tijd vermorst wordt, waardoor andere zaken het er bij in schieten. Men heeft den rechtsgeleerden raadsman den geheelen Maandagmiddag laten bijwonen om te kunnen adviseeren over de voorgestelde wijzigingen van enkele artikelen van het H.R. Maar Dinsdag om kwart voor zevenen was men er nog niet aan toe!

Prof. MEYERS vertelde mij van een petroleummagnaat, die als voorzitter van vergaderingen placht te zeggen: „ik wil gaarne aanhooren wat jullie op 't hart hebt: *maar eerst stemmen!*”

In onze Maatschappij is het vaak: eerst oneindig praten en dan niet stemmen. Wat de nu voorbijge vergadering betreft, zei men Maandagochtend al: we komen vast en zeker klaar, met alles wat we niet uitstellen!

De oorzaak van deze absurde wijze van zaken doen, is, dat de voorbereiding vaak te wenschen overlaat. Over die centrale ziekenfondscommissie is aanvankelijk in het wilde weg gepraat, maar toen de mannen, die de zaak *intus et in cute* kennen: KERSBERGEN en EGGINK, eenmaal aan het woord waren, heeft de vergadering een uur lang geluisterd, ademloos in volstreekte stilte met geheele aandacht en daarna met op één na algemeene stemmen een besluit genomen. Onkunde rekt chaos. Voorlichting doet besluiten.

Het hoofdbestuur moge maatregelen bedenken, welke het overbodig maken, dat zooals ook nu weer, de helft van het programma naar een buitengewone algemeene vergadering afgeschoven wordt.

G. VAN RIJNBEEK.

Naschrift.

Tot mijn schrik lees ik in de N.R.C., dat er toch Woensdagochtend nog vergaderd is. Intusschen verliezen de lezers niets daarbij: integendeel! Coll. POSTHUMA zal in de volgende aflevering een en ander over die vergadering mededeelen.

v. R.